

Onderwijsagenda 2022-2026

Voorwoord

Amsterdam is van oudsher een vrije stad. Een plek waar mensen zichzelf kunnen zijn en vrij zijn om zich te ontwikkelen. Het onderwijs speelt een belangrijke rol om kinderen de kans te geven hun talenten te ontplooiën. Maar op dit moment draagt het onderwijs juist bij aan de kansengelijkheid. Landelijke ontwikkelingen manifesteren zich vaak nog sterker in Amsterdam. Juist hier merken we de gevolgen van de kansencrisis die Nederland teistert.

Het lerarentekort is nergens zo groot als in Amsterdam. Ruim 10.000 kinderen hebben geen vaste leraar voor de klas. Daarbij is het tekort vele malen groter in bijvoorbeeld Zuidoost dan in het centrum. De coronacrisis heeft de ongelijkheid in leerprestaties nog verder vergroot. Waar sommige kinderen in coronatijd bijles kregen, moesten andere kinderen een kamer en laptop delen met hun ouders, broertjes en zusjes.

Onderwijs is voor D66 Amsterdam onverminderd belangrijk, zowel met betrekking tot jonge als volwassen Amsterdammers die zichzelf verder willen ontwikkelen. Voor kinderen bepaalt de plek waar je wieg staat te veel je kansen. D66 gaat dat tegen. Alle Amsterdamse kinderen verdienen de beste kans om volledig tot hun recht te komen en om gezien te worden om wie ze zijn en welke talenten ze hebben. Daarom moeten we ongelijk investeren voor gelijke kansen.

D66 wil een rijke schooldag voor alle kinderen met onderwijs, sport, cultuur, natuur, muziek, een gezonde schoollunch en huiswerkbegeleiding op één locatie. Wij willen scholen waar je iemand, in plaats van 'iets' wordt. Scholen waar je niet alleen wordt opgeleid voor een vak, maar ook leert over jezelf, de ander en de maatschappij. Gezonde, duurzame en groene scholen waar les wordt gegeven door voldoende en goed ondersteunde leraren.

In heel Amsterdam zijn de voorschool, kinderopvang, basisschool, middelbare school, mbo, hbo en universiteit, inclusief stageplekken, een veilige omgeving waar iedereen zich thuis voelt en waar geen ruimte is voor seksuele intimidatie, racisme of discriminatie. Ook zetten we ons in voor goed reken- en taalonderwijs en lezen, digitale geletterd- en gecijferdheid, nieuwe scholen, internationaal onderwijs en voldoende studieplekken en studentenwoningen in de stad.

Verder is het aan de mensen om wie het gaat en die er verstand van hebben om het onderwijs in te vullen. D66 Amsterdam wil zoveel mogelijk keuzevrijheid bieden aan ouders en kinderen en de ruimte geven aan leraren, schoolleiders en schoolbestuurders. De gemeente moet *wel* de regie pakken: zorgen dat niet elke school het wiel opnieuw uitvindt. Wij zetten in op samenwerking in plaats van concurrentie.

De afgelopen maanden zijn wij op scholentour gegaan en hebben wij tientallen gesprekken gevoerd met leerlingen, studenten, leraren, schoolleiders, experts en organisaties binnen het

Amsterdamse onderwijs. Daarnaast zijn we in gesprek gegaan met D66 Amsterdam-leden op het Stadsgesprek Onderwijs. De Onderwijsagenda die voor u ligt, is hiervan het resultaat. Met deze agenda blijven wij ons vanuit D66 Amsterdam de komende vier jaar ten volle inzetten voor een stad waar ieder talent de kans krijgt.

Veel leesplezier,

Ilana Rooderkerk

Vice-fractievoorzitter en raadslid Onderwijs

Inhoudsopgave

Rijke schooldag	7
Talent ontplooiën	11
De leerkracht op één.....	16
Inclusief en veilig studeren	22
Onderwijsniveau op orde	27
Het belang van het mbo	30
Ruimte voor vrijheid en samenwerking.....	34

De stad waar ieder talent de kans krijgt

Rijke schooldag

- D66 Amsterdam wil scholen waar je niet alleen leert om 'iets', maar ook om iemand te worden. Dus veel aandacht voor talentontwikkeling.
- We zetten in op een rijke schooldag, met onderwijs, opvang, sport, cultuur, muziek, een gezonde lunch, natuur en huiswerkbegeleiding op één locatie voor alle leerlingen.

Talent ontplooiën

- Waar je wieg staat, bepaalt je kansen in het leven. D66 Amsterdam wil dat tegengaan. Daarom moeten we ongelijk investeren voor gelijke kansen, waarbij we meer investeren in scholen met grotere leerachterstanden, zoals in Zuidoost, Nieuw-West en Noord.
- We zetten de voorschool voor bredere doelgroepen voort en zorgen voor heldere, proactieve informatievoorziening in de hele stad om het aantal deelnemers te vergroten.
- We bieden meer ruimte voor een brede brugklas. Ook breiden we het aanbod kopklassen uit. Op die manier kunnen leerlingen na groep 8 nog een jaar onderwijs volgen en achterstanden, vooral op het gebied van taal, inhalen.

De leerkracht op één

- We hebben de beste leraren nodig op de meest uitdagende plekken. Het wordt aantrekkelijker voor leraren om op scholen met een onderwijsachterstand aan de slag te gaan, door onder meer betere training en een hogere salaristoelage.
- Het voorrangbeleid voor leerkrachten op de woningmarkt wordt uitgebreid en we zorgen voor andere voorzieningen als volledige reiskostenvergoeding en genoeg parkeerplekken.
- De programma's voor startende leerkrachten en zij-instromers worden uitgebreid, onder andere met een tweejarig 'leraren-traineeship'. Het initiatief van D66 Amsterdam voor een stadsbrede begeleidingspool voor startende leraren wordt verder uitgebreid.
- Een carrière als Amsterdamse leerkracht maken wij aantrekkelijker door specialisaties en uitwisselingen tussen scholen in verschillende delen van de stad en hybride docentschap te bevorderen.

Inclusief en veilig studeren

- We staan voor een veilig studieklimaat. We strijden tegen discriminatie in het onderwijs en zetten ons in voor betere representatie in zowel het lerarenbestand als lesstof.
- We breiden de sociaalpsychologische hulp aan alle Amsterdamse jongeren en studenten uit en zetten ons in voor extra studieplekken in de stad.

Onderwijsniveau op orde

- We zetten ons in voor goed reken- en taalonderwijs in Amsterdam en bieden we ruimte om te experimenteren met nieuwe lesmethoden en -technieken. Lezen wordt leuk voor elke Amsterdammer.
- We gaan de laaggeletterdheid tegen onder ruim 150.000 Amsterdammers. Naast onderwijsinstellingen hebben de bibliotheken hierin ook een centrale rol.

Het belang van het mbo

- Amsterdam loopt voorop met haar mbo-agenda. Daar is D66 Amsterdam trots op. We intensiveren de samenwerking tussen het mbo en het bedrijfsleven, inclusief het mkb, om (snuffel)stages en een buddy-systeem op te zetten, zodat iedereen de kans krijgt om het netwerk uit te breiden en zo een goede start te maken op de arbeidsmarkt.
- We sluiten stage-akkoorden af met grotere werkgevers in de stad en gaan stage-discriminatie tegen. We promoten en waarderen het mbo-onderwijs als hét beroeps-onderwijs en laten de termen hoger en lager onderwijs los.
- D66 Amsterdam wil een grootstedelijk circulair isolatieprogramma met onder andere onderwijsinstellingen. Dit moet studenten stimuleren voor een technisch beroep te kiezen dat bijdraagt aan de verduurzaming van onze stad.

Ruimte voor vrijheid en samenwerking

- Wat D66 Amsterdam betreft verdienen alle leraren, schoolleiders en schoolbestuurders de vrijheid om hun school en vak in te richten zoals zij dat willen. We voorkomen dat iedereen het wiel opnieuw uitvindt en elkaar beconcurrert. Daarom stimuleren wij samenwerking.

Rijke schooldag

Rijke schooldag

Wij willen scholen waar je iemand, in plaats van 'iets' wordt. Scholen waar ruimte is voor meer dan alleen onderwijs in de basisvakken. D66 Amsterdam wil een rijke schooldag, met onderwijs, opvang, sport, cultuur, muziek, een gezonde lunch, natuur en huiswerkbegeleiding op één locatie voor alle leerlingen. Zorg wordt dichterbij school georganiseerd, onder meer door op school een zorgteam aan te stellen en de samenwerking met jeugdgezondheidszorg te verbeteren. In onze diverse stad is het van belang dat leerlingen leren samen te werken en zich in elkaar kunnen verplaatsen. Dat is het doel van de lessen in burgerschap en democratie.

Een rijke schooldag voor alle kinderen

In de afgelopen periode werd overal in Amsterdam al stevig geïnvesteerd in les in cultuur, sport en burgerschap. D66 Amsterdam wil dat dit wordt uitgebreid en meer in samenhang met het onderwijs wordt georganiseerd om zo de rijke schooldag te kunnen realiseren. Zo zorgen we dat ook kinderen die thuis minder in aanraking komen met sport en cultuur, dit meekrijgen op school. Daarmee vergroten we niet alleen de leefwereld van leerlingen maar zorgen we ook dat alle kinderen de kans krijgen om hun talent te ontwikkelen.

“De school moet meer zijn dan alleen de plek waar kinderen leren rekenen en schrijven. D66 Amsterdam wil verder inzetten op het aanbieden van een rijke schooldag.”

Zet in op burgerschapsonderwijs

De huidige maatschappij polariseert. Groepen komen steeds meer lijnrecht tegenover elkaar te staan en door het veranderende media- en informatielandschap zijn mensen steeds vatbaarder voor het geloven van alternatieve waarheden. Maatschappelijke onderwerpen leiden regelmatig tot verhitte discussies in de klas. Juist in de wereldstad die Amsterdam is, met meer dan 180 nationaliteiten, is het van belang dat in het onderwijs aandacht wordt besteed aan wat er in de maatschappij speelt, de rechtsstaat en onze parlementaire democratie. Daarbij leren kinderen over zichzelf, de ander en de maatschappij.

Op initiatief van D66 investeerde Amsterdam de afgelopen coalitieperiode 11 miljoen euro in burgerschapslessen op alle scholen, met het programma Amsterdammerschap. In 2020 hebben 193 scholen hiervan gebruik gemaakt. Daarnaast hebben 1800 leerlingen van 48 primair onderwijs-scholen meegedaan met de debatbattle van Discussiëren kan je Leren. We willen dat dit verder wordt uitgebreid met een platform voor kennisdeling en uitwisseling tussen leraren en een doorlopende leerlijn binnen het Amsterdamse onderwijs.

Meer cultuureducatie

We investeren in cultuureducatie en verstevigen de rol van de cultuurcoaches. Zij maken de verbinding tussen kinderen en alle mogelijkheden die er zijn in de stad om kunst en cultuur te

beoefenen en ervaren. Nu veel leerlingen door corona een onderwijsachterstand hebben opgelopen zetten veel scholen in op extra les in rekenen en taal. Uit onderzoek dat de afgelopen jaren is gedaan blijkt echter dat het van belang is daarnaast aandacht in het onderwijs te blijven besteden aan muziek, kunst, sport en beweging.

Het positieve effect van cultuureducatie is juist het grootst bij leerlingen die dit niet van huis uit meekrijgen. Naast het extra geld van het Rijk uit het Nationaal Programma Onderwijs willen we dat ook de gemeente structureel nog meer investeert in cultuureducatie. Daarbij kan de inzet van vakdocenten cultuur in het onderwijs bijdragen aan het tegengaan van het lerarentekort. Daarom stimuleren we de verkorte trajecten van lerarenopleidingen zodat ervaren docenten cultuureducatie hun lesbevoegdheid kunnen halen.

Extra aandacht voor onderwijs in technische vakken

De klimaatcrisis vergt nu en in de toekomst voldoende technisch opgeleide Amsterdammers voor de transitie naar een duurzame economie. Om die reden is het van belang dat meer leerlingen op de korte en lange termijn kiezen voor een technische studie. In het voortgezet onderwijs moeten we binnen het vmbo stimuleren dat meer leerlingen technische vakkenpakketten kiezen en voor de havo en vwo blijven inzetten op technasia. Ook op het mbo moeten zoveel mogelijk toekomstige studenten worden verleid een technische studie te kiezen.

In de coalitieperiode is er al veel gedaan om meer aandacht aan techniekonderwijs te geven, en de aansluiting op de arbeidsmarkt te verbeteren. Daarnaast heeft D66 een voorstel gedaan om de digitale vaardigheden van alle studenten en leerlingen te vergroten. De verschillen hierin zijn groot tussen de verschillende onderwijstypen. Door deze te verkleinen, bezitten alle leerlingen de vaardigheden van de 21^e eeuw en maakt iedereen een eerlijke kans op de arbeidsmarkt.

Gezonde School met schoollunches

Op scholentour in Amsterdam Zuidoost bleek hoeveel kinderen zonder ontbijt of lunch naar school gaan. In de pauze moeten ze het doen met een zak chips. Ongezonde voeding heeft effect op zowel de leerprestaties als de gezondheid van kinderen. Het is lastig leren op een lege maag. Daarbij heeft één op de vijf Amsterdamse kinderen overgewicht. Onderzoek laat zien dat schoollunches de gezondheid en eetgewoontes van leerlingen blijvend positief beïnvloeden. D66 Amsterdam wil schoollunches mogelijk maken, zodat kinderen zo gezond mogelijk opgroeien.

De afgelopen periode is op initiatief van D66 geld vrijgemaakt voor gezonde schoollunches op een basisschool in Zuidoost. D66 Amsterdam diende een voorstel in om dit uit te breiden naar meerdere scholen in Noord, Nieuw-West en Zuidoost die hier graag mee aan de slag gaan. Daarnaast heeft D66 zich ingezet voor een gezonde schoolomgeving voor leerlingen middels het programma Gezonde School. Dit zet in op bewegingsonderwijs, voedseducatie, groene schoolpleinen met watertappunten, gezonde schoolkantines en fastfoodvrije zones rond scholen.

Het beste onderwijs in de school

Het onderwijs kampt met een lerarentekort. Het tekort aan docenten vertaalt zich steeds groter wordende klassen, een hogere werkdruk voor docenten, meer lesuitval en minder persoonlijke aandacht voor leerlingen. Het is om die reden niet vreemd dat veel ouders steeds vaker op eigen initiatief bijlessen of andere cursussen voor hun kinderen regelen. Helaas zijn deze bijlessen in veel gevallen niet gratis en niet voor alle leerlingen beschikbaar. Het groeiend schaduwonderwijs met toetstrainingen, huiswerkbegeleiding en examentraining is zowel een oorzaak als gevolg van de groeiende kansenongelijkheid in het onderwijs.

D66 Amsterdam wil scholen waarop alle kinderen het beste onderwijs krijgen. In aanvulling daarop kunnen scholen met veel kinderen met leerachterstanden ervoor kiezen huiswerkbegeleiding of bijlessen aan te bieden tijdens schooltijd, zoals *high dosage tutoring*, die voor alle kinderen gratis beschikbaar zijn. Op deze manier wordt schaduwonderwijs door commerciële bureaus tegengegaan en zorgen we ervoor dat het onderwijs voor kinderen in de school plaatsvindt en daarmee toegankelijker is.

Gezonde schoolgebouwen

In de afgelopen coalitieperiode zijn er al veel investeringen gedaan voor de modernisering van de Amsterdamse schoolgebouwen. Met name aan de slechte ventilatie en ongezonde binnenlucht is veel gebeurd. Veel scholen voldoen inmiddels aan de eisen voor gezonde luchtkwaliteit. D66 vindt het, zeker in coronatijd, van belang voor leerlingen dat álle scholen goede ventilatie krijgen. Daarnaast zijn helaas veel scholen nog lang niet klimaatadaptief. D66 wil dat in het actieplan Gezonde Schoolgebouwen ook aandacht komt voor het binnenklimaat. Alleen dan kan er ook tijdens de warme lente- en zomerdagen prettig geleerd worden. Daarnaast moeten schoolgebouwen verduurzaamd worden met isolatie, groene daken en zonnepanelen.

Kindervragenuur en Kinderraad

Op initiatief van D66 heeft Amsterdam sinds een aantal jaar een Kindervragenuur. Daarnaast presenteert de Kinderraad haar bevindingen direct aan de raad, zodat de kinderen zien dat er daadwerkelijk naar hen geluisterd wordt en dat er iets gebeurt met hun adviezen. Elk jaar mogen leerlingen van Amsterdamse basis- en middelbare scholen één uur lang vragen stellen aan stadsbestuurders. Daarmee zijn ze als hoogste politieke orgaan voor even de baas van de stad. Het kindervragenuur is een mooie aanvulling op de lessen in burgerschap en het initiatief om kinderen en jongeren te betrekken bij de Amsterdamse politiek. Daarnaast heeft Amsterdam een eigen Kinderraad en Kinderburgermeester met leerlingen van groep 7 of 8 van de basisschool.

Talent ontplooiën

Talent ontplooiën

Waar je wieg staat, bepaalt je kansen in het leven. D66 Amsterdam wil dat tegengaan. Daarom moeten we ongelijk investeren voor gelijke kansen. Het is belangrijk dat we inzetten op de talenten van elke Amsterdammer en elk onderwijsniveau waarderen. D66 Amsterdam stimuleert brede scholen en wil tegelijkertijd dat de vrije schoolkeuze van leerlingen behouden blijft. Alle leerlingen gaan naar een school in de top 5 van hun keuze. D66 Amsterdam wil gratis huiswerkbegeleiding op school. Zo gaan we de groeiende ongelijkheid door het schaduwonderwijs tegen.

De voorschool voor het jonge kind

De effectiviteit van de voorschool heeft zich volgens diverse onderzoeken allang bewezen. Met de voorschool kunnen in de leeftijdsgroep 0 tot 4 jaar taal- en ontwikkelingsachterstanden worden goedge maakt en voorkomen. Zo kunnen alle kinderen een eerlijke start maken op de basisschool. **D66 Amsterdam heeft in de afgelopen coalitieperiode vol ingezet op de voorschool. Tal van nieuwe doelgroepen wisten de voorschool te vinden en Amsterdam heeft er alles aan gedaan om de betaalbaarheid van de voorschool te behouden.**

Kinderen trekken zich aan elkaar op en wanneer de voorschool door een breder publiek wordt gebruikt is er een kans dat bepaalde achterstanden sneller worden ingehaald. Daarnaast wil D66 Amsterdam zich in de aankomende periode verder inzetten voor het samenbrengen van opvang en onderwijs. Dit willen we doen door het stimuleren van integrale kindcentra en het samenbrengen van partijen. Ook willen we verder ervoor zorgen dat de informatievoorziening over voorschoolse educatie de doelgroep beter bereikt.

Gemengde scholen

We willen de gemengde stad terugzien in het klaslokaal, en dat scholen een weerspiegeling zijn van de buurt. Door woonsegregatie neemt echter ook de onderwijssegregatie toe. Daarnaast trekken alternatieve primair onderwijsvormen vaker kinderen van hoogopgeleide ouders. D66 Amsterdam wil zich ervoor inzetten dat alle leerlingen - in al hun diversiteit - zich thuis kunnen voelen op alle Amsterdamse scholen. We willen dit stimuleren in nauwe samenwerking met de scholen en blijven ons inzetten om de segregatie in het onderwijs tegen te gaan.

Versterken en samenvoegen kleine scholen

Het grote aantal kleine scholen in Amsterdam levert een aantal nadelen op. Allereerst levert het problemen bij de loting en matching procedure op: voor veel leerlingen is geen plaats bij een school uit hun top 12. Daarnaast doet ook onderwijssegregatie zich makkelijker voor: het is makkelijker voor groepen om zich terug te trekken op scholen waar alleen gelijkgezinden komen. Ook veroorzaakt het lerarentekort vaker lesuitval en verslechtering van de onderwijskwaliteit bij kleine scholen, omdat er minder ruimte is om lessen bij ziekte van leraren op te vangen. Daarom is

het van belang dat schoolbesturen zich ervoor inzetten op het versterken van kleine scholen en indien nodig samenvoegen van scholen als dat de kwaliteit ten goede komt.

Adviseer kansrijker in het onderwijs

Uit onderzoek blijkt dat het opleidingsniveau van ouders bepalend is voor de kansen die kinderen krijgen. Kinderen met hoogopgeleide ouders krijgen vaker een hoger advies dan kinderen met laagopgeleide ouders. D66 Amsterdam vindt het van belang dat we de onder advisering in het onderwijs tegengaan. Hierover willen we afspraken maken met scholen. Bij twijfel mag een advies vaker naar boven worden bijgesteld. Leerlingen maken zo vaker een eerlijke kans. Er bestaat namelijk ook een kans dat de leerling op het hogere niveau meer wordt uitgedaagd. Zeker nu veel leerlingen door de pandemie achterstanden hebben opgelopen is het van belang om kansrijker te adviseren.

“D66 Amsterdam wil zich in de aankomende periode verder inzetten voor het samenbrengen van opvang en onderwijs. Dit willen we doen door het stimuleren van integrale kindcentra en het samenbrengen van partijen.”

Brede brugklas en gevarieerd onderwijsaanbod

Iedere Amsterdammer is uniek en daarom streven we een gevarieerd onderwijsaanbod na. Denk hierbij bijvoorbeeld aan brede scholen, tienerscholen, technasia en 0-18 jaar scholen, waar mogelijk verspreid over de stad. **In de afgelopen coalitieperiode is er ingezet om meer brede brugklassen te realiseren. In die klassen zitten leerlingen van verschillende onderwijsniveaus bij elkaar. Pas later wordt dan een definitieve beslissing voor een onderwijsniveau genomen. Zo wordt vroege selectie voorkomen en omdat kinderen van alle niveaus elkaar tegenkomen is de school een oefenplaats voor de samenleving.**

D66 Amsterdam stimuleert brede scholen en wil tegelijkertijd dat de vrije schoolkeuze van leerlingen en ouders behouden blijft. Categoriële scholen (vmbo, havo of gymnasia) voorzien in een behoefte, maar moeten altijd intensief samenwerken met brede scholen om barrières voor “op- of afstromen” tegen te gaan. Daarbij moeten categoriële scholen zich actief inzetten om leerlingen in contact te brengen met leeftijdsgenoten. Dat kan bijvoorbeeld via sport, burgerschap, cultuur of gezamenlijke extra activiteiten.

Soepele overgangen tussen onderwijsniveaus

D66 Amsterdam vindt dat kinderen op veel jonge leeftijd te maken krijgen met selectiemomenten voor verschillende onderwijstypen. Daarom steunen we bijvoorbeeld ook 0-18 jaar scholen. Daarnaast stimuleren we soepele overgangen tussen onderwijsniveaus en -instellingen door meer onderlinge samenwerking. Bijvoorbeeld door in het primair onderwijs proeflessen te verzorgen

door een voortgezet onderwijsinstelling uit de buurt. Of door scholen voor voortgezet onderwijs samen te laten werken met een ROC of mbo-college. Zodat kunnen leerlingen na drie jaar op het vmbo een diploma halen op een aangesloten mbo en in 5 havo al lessen krijgen op hbo-niveau. Door hier de arbeidsmarkt bij te betrekken en gebruik te maken van doorlopende leerlijnen, krijgen kinderen de kans hun talent te ontwikkelen op een niveau dat bij hen past.

Matching en loting: alle leerlingen naar school in top 5 van hun keuze

Voor het voortgezet onderwijs willen we dat alle kinderen naar de top 5 van hun voorkeurscholen gaan. De loting en matching moet beter, want elk jaar zijn er weer kinderen die enorm teleurgesteld zijn wanneer zij eindigen op schoolkeuze 9 tot en met 12. Daarbij willen we dat kinderen met dubbeladviezen op het hoogste niveau les kunnen krijgen en dat er kansrijk geplaatst wordt. Het is van belang dat we overal in de stad goede scholen hebben en kinderen zich door schoolbezoeken en informatie goed kunnen oriënteren op hun keuze.

Kopklas, kansklas en deelvakken op niveau

Afgelopen jaar heeft D66 Amsterdam naar aanleiding van de coronapandemie ingezet op extra lestijd voor de leerlingen die dit jaar de overgang maken van groep 8 naar het voortgezet onderwijs. De overgang bepaalt voor een groot deel de schoolcarrière van leerlingen, daarom moet er juist nu vol worden ingezet op meer leertijd en extra begeleiding, zoals huiswerkbegeleiding en *high dosage tutoring*. Omdat dit een tijdelijke maatregel is, wil D66 Amsterdam zorgen voor structurele verbeteringen.

D66 Amsterdam wil inzetten op zogeheten kopklassen. Leerlingen in een kopklas overbruggen een jaar tussen de lagere en middelbare school om hun Nederlandse taalvaardigheden verder te ontwikkelen. Daarnaast kent Amsterdam een succesvolle vmbo kansklas, waar kinderen een extra jaar de tijd krijgen op de onderbouw om leerachterstanden weg te werken. Zo kunnen leerlingen vaker doorstromen naar een niveau dat beter bij hen past.

“Voor het voortgezet onderwijs willen we dat alle kinderen naar de top 5 van hun voorkeurscholen gaan.”

Ook moeten leerlingen op het voortgezet onderwijs deelvakken op niveau kunnen volgen. Als je minder goed bent in Frans, kan je dat op een lager niveau volgen. Ben je goed in wiskunde, dan volg je dat op een hoger niveau. Zo bepaalt niet jouw minst goede vak het niveau waarop je je diploma behaalt, maar krijg je alle ruimte om jouw talenten zoveel mogelijk te ontwikkelen. Leerlingen worden op deze manier meer gestimuleerd omdat zij waardering krijgen voor datgene waar zij goed in zijn.

Passend onderwijs voor alle Amsterdamse kinderen

Alle kinderen hebben recht op onderwijs dat bij hen past. Indien er extra begeleiding nodig is, moet er voldoende professionele ondersteuning en ruimte zijn. We bevorderen de samenwerking tussen regulier en speciaal onderwijs. We pleiten voor nul thuiszitters in Amsterdam en zorgen dat elk kind in het onderwijs terecht kan. Als passend onderwijs binnen het reguliere en speciale onderwijs niet mogelijk is, dan moet dagbesteding gericht op maximale ontplooiingskansen beschikbaar zijn.

Faciliteren internationaal onderwijs

Amsterdammers groeien op in een internationale omgeving en een Europese hoofdstad. Voor Amsterdammers met kinderen die in een ander EU-land werken of in de toekomst wellicht gaan verhuizen is internationaal onderwijs belangrijk. Daarom heeft D66 Amsterdam zich ingezet voor internationaal onderwijs in Amsterdam. Internationale scholen sluiten aan op andere scholen in het buitenland, zodat kinderen zonder onderbrekingen hun onderwijs in Amsterdam kunnen voortzetten. Daarnaast zijn er bijvoorbeeld scholen zoals de AICS die ook aansluiten op het Nederlands onderwijssysteem zodat kinderen die langer in Amsterdam en Nederland blijven kunnen overstappen.

Leven lang leren en opleidingsbudget

D66 Amsterdam wil naast een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, ook méér onderwijs op de arbeidsmarkt. Onze arbeidsmarkt verandert continu, met name door de mogelijkheden van nieuwe technologieën en door vraagstukken als klimaatverandering. Leren stopt dan ook niet bij het laatst behaalde diploma. Door in te zetten op een leven lang leren heeft iedereen de kans om zich op professioneel niveau te blijven ontwikkelen.

Daarnaast wil D66 Amsterdam zich inzetten om mismatches op de arbeidsmarkt te voorkomen. Amsterdamse werkzoekenden die zich willen om- of bijscholen naar werk in sectoren met een personeelstekort kunnen een opleidingsbudget krijgen voor het volgen van een relevante opleiding of cursus. Deze renteloze lening kan dan na het vinden van nieuw werk worden terugbetaald. Deze lening bestaat naast het landelijke Levenlanglerenkrediet, dat beperkt is tot de vergoeding van het collegegeld van een voltijdse mbo-opleiding of een voltijd- of deeltijdopleiding aan een hogeschool of universiteit.

Ook zorgen we ervoor dat House of Skills verbeterd, uitgebreid en zichtbaarder wordt, zodat meer Amsterdamse werkzoekenden en werkgevers elkaar vinden. Daarmee dragen we bij aan een belangrijke wijziging in de inrichting van de arbeidsmarkt: van sectoraal naar intersectoraal, en van focus op diploma's naar focus op (te ontwikkelen) vaardigheden.

De leerkracht
op één

De leerkracht op één

Ondanks de inspanningen uit de afgelopen coalitieperiode zijn de structurele problemen rondom het lerarentekort nog lang niet opgelost. Op landelijk niveau is te lang te weinig gedaan aan de toenemende werkdruk, lage waardering en aan de slechte doorgroeimogelijkheden. Daarom is een carrière als docent minder aantrekkelijk voor veel mensen. De tekorten zijn in Amsterdam door grootstedelijke factoren nog eens hardnekkiger. Het actieplan voor leraren moet daarom worden uitgebreid. We zetten sterker in op het aanzien en het behoud van leerkrachten en de juiste voorzieningen, zoals woningen en bereikbaarheid.

Tegengaan lerarentekort

D66 Amsterdam heeft zich keihard ingezet voor het aanpakken van het lerarentekort. Zo dienden we bijvoorbeeld het voorstel in voor voorrang op de woningmarkt voor docenten. Daarnaast ontvingen Amsterdamse leraren een salaristoelage, leraren- en teambeurzen, meer parkeervergunningen en een hogere reiskostenvergoeding. Ook heeft D66 Amsterdam voorstellen gedaan om meer zij-instromers en vakdocenten aan te trekken voor het Amsterdamse onderwijs, en voor een begeleidingspool om hen te ondersteunen. Het lerarentekort is echter hardnekkig en het leraarschap verdient nog meer aandacht vanuit de gemeente. Daarom doen wij verschillende voorstellen om het actieplan voor leraren uit te breiden.

Toestroom lerarenopleidingen

De aanwas van studenten die van de lerarenopleiding komen is niet altijd even stabiel. In onzekere economische tijden kiezen relatief veel studenten voor de lerarenopleiding en andere zogeheten veilige studies met baangarantie. Ook kiezen minder docenten in deze periodes voor een carrièreswitch. In tijden van economische voorspoed gebeurt het omgekeerde, waardoor de al nijpende docententekorten ook nog eens groter worden. Om deze reden wil D66 Amsterdam de campagnes van 'Liever voor de klas' uitbreiden en voorlichting op de middelbare school geven zodat leerlingen voor de lerarenopleiding kiezen. Daarnaast willen we meeloopdagen voor geïnteresseerden mogelijk maken en elk kwartaal een inspiratiesessie met leraren ter promotie van het leraarschap. De routes voor het halen van een lesbevoegdheid moeten verhelderd worden en verrijkt met instapmodules.

Inzet van hybride docenten

D66 Amsterdam wil ervoor zorgen dat er meer hybride docenten in het onderwijs terecht komen. Een hybride docent kiest ervoor deels als docent te werken en daarnaast ook werkzaam te zijn in een andere baan in loondienst of als zelfstandig ondernemer.

In 2019 nam de gemeenteraad al een voorstel van D66 Amsterdam aan voor het aantrekken van meer hybride docenten. We willen het aantal hybride docenten verder uitbreiden, met name in het voortgezet onderwijs en mbo door de samenwerking met het bedrijfsleven en de publieke

sector. Inmiddels combineert 1 op de 8 docenten het lesgeven met een andere baan. Hybride docenten zijn over het algemeen meer tevreden over het docentschap door de afwisseling en ontwikkeling in het werk dat zij hebben.

Begeleidingspool voor startende leraren en zij-instromers

Startende leraren en zij-instromers komen veelal al tijdens hun opleiding voor de klas terecht, waardoor goede en passende begeleiding nodig is. Veel pabo-studenten en zij-instromers beginnen enthousiast voor de klas, maar verlaten binnen een paar jaar het onderwijs. Om die reden heeft D66 Amsterdam het initiatief ingediend voor een stadsbrede begeleidingspool voor startende leraren en zij-instromers, waarbij ruim 70 coaches de leraren bijstaan voor goede begeleiding. De komende periode willen we dat de begeleidingspool wordt geëvalueerd en uitgebreid zodat alle startende leraren begeleiding krijgen.

Met de huidige lerarentekorten zijn startende leraren en zij-instromers van groot belang. Daarnaast brengen zij vaak nieuwe energie en kennis mee die de kwaliteit van het onderwijs structureel kunnen verbeteren. Amsterdam heeft als doel 180 zij-instromers per jaar op te leiden tot bevoegde leerkrachten voor het basisonderwijs. Hier hebben de schoolbesturen zich ook aan gecommitteerd. Helaas bieden nog niet alle scholen voldoende plekken voor zij-instromers, onder meer omdat het door het lerarentekort ontbreekt aan leraren die hen kunnen begeleiden. D66 Amsterdam wil dat het afgesproken aantal zij-instromers voor de klas door inzet van de begeleidingspool en de scholen wordt waargemaakt.

“D66 Amsterdam wil samen met leraren, scholen en lerarenopleidingen, het Amsterdamse leraren-traineeship en de Amsterdamse lerarenprofielen.”

Professionalisering en loopbaanpaden voor leraren

Goede professionalisering van leraren is van belang voor de kwaliteit van het onderwijs. Daarnaast is professionalisering voor startende en ervaren leraren van belang om hen te behouden voor het onderwijs. D66 Amsterdam heeft gezorgd voor lerarenbeurzen en teambeurzen om de ontwikkeling en kennisdeling van leraren mogelijk te maken. De Amsterdamse Teambeurs wordt gebruikt om de professionaliteit van onderwijsteam(s) in het po, vo, vso en mbo te verbeteren. D66 Amsterdam wil in samenwerking met leraren, scholen en lerarenopleidingen de professionalisering van leraren verder vormgeven.

Het docentschap is niet meegegroeid met de flexibilisering van de arbeidsmarkt. Jongere generaties veranderen veel vaker van werkgever of baan. Het docentschap biedt in vergelijking met andere beroepen minder doorgroei- of ontwikkelmogelijkheden, waardoor minder mensen hiervoor kiezen. Onderzoek laat zien dat een kwart van de afgestudeerde pabo-docenten na vijf jaar niet meer voor de klas staat. Daarnaast geeft maar liefst een derde van de zij-instromers aan

overwogen te hebben om te stoppen. Amsterdam moet er alles aan doen om het docentschap weer een van de aantrekkelijkste beroepen van deze stad te maken.

Het Amsterdamse leraren-traineeship

Te veel startende leraren verlaten het werkveld voortijdig. Startende leraren krijgen te weinig begeleiding, maken te veel uren en hebben daarnaast nauwelijks tijd voor zelfstudie. Om die reden wil D66 Amsterdam, naar voorbeeld van het bedrijfsleven en de Rijksoverheid, vol gaan inzetten op het zogeheten leraren-traineeship. In dit 2-jarige programma wil D66 Amsterdam dat startende leraren, die hun lerarenopleiding hebben afgerond, vanaf dag één extra begeleiding en een gezamenlijk opleidingsprogramma krijgen.

In deze twee jaar werken de startende leraren op verschillende scholen in de stad, waaronder scholen in Zuidoost, Nieuw-West en Noord, om zo een compleet beeld te krijgen van alle schooltypes die onze stad heeft. Op scholen met veel kinderen die extra aandacht nodig hebben krijgen startende leraren extra pedagogische trainingen, zodat zij straks volledig getraind voor de klas staan. We hebben immers de beste leraren nodig op de meest uitdagende plekken. Voor het Amsterdamse leraren-traineeship wil D66 Amsterdam dat schoolbesturen de samenwerking zoeken met lerarenopleidingen, hogescholen en universiteiten om zo actief studenten te benaderen en begeleiden.

“20% minder lestijd, 20% kleinere klassen en 20% meer salaris voor leraren op scholen met leerachterstanden.”

Amsterdamse Lerarenprofielen

Amsterdamse docenten hebben allerlei verschillende achtergronden, ervaringen, inzichten en expertises. D66 wil de diversiteit onder docenten omarmen door meer in te zetten op specialisaties via de zogeheten Amsterdamse Lerarenprofielen, met bijpassende loopbaanpaden. Elke docent kan zichzelf ontwikkelen op een profiel waar hij of zij een voorkeur voor heeft. Er valt te denken aan het doen van onderzoek, geven van burgerschapslessen of het (verder) specialiseren in pedagogische technieken voor excellent leraarschap.

Met de Amsterdamse Lerarenprofielen zorgen we voor verdere professionalisering en loopbaanontwikkeling van leraren binnen het onderwijs. De profielen worden uitgewerkt samen met leraren, scholen en opleidingen. Zoals de Excellente leraar, die zijn kennis en vaardigheden inzet binnen het team en in de klas. De iPabo onderscheidt verder bijvoorbeeld de onderzoeksrichtingen Het jonge kind, Rekenen & wiskunde, Wetenschap & technologie en Diversiteit & kritisch burgerschap in samenwerking met een universiteit. Uiteraard wil D66 Amsterdam docenten die dergelijke specialisaties doen hiervoor financieel belonen.

20% minder lestijd, 20% kleinere klassen en 20% meer salaris

De lerarentekorten in Amsterdam zijn het grootst op scholen met veel kinderen met een lagere sociaaleconomische status en meer leerachterstanden. Het lesgeven op deze scholen vraagt meer van leraren. Hierdoor kiezen de beste docenten niet altijd voor de school waar zij het hardste nodig zijn. D66 Amsterdam wil dat docenten op scholen met veel onderwijsachterstanden 20% minder les hoeven te geven (bijvoorbeeld om onderzoek te doen, leerlijnen te ontwikkelen of voor kennisdeling binnen het team), 20% kleinere klassen krijgen en 20% meer salaris ontvangen, als waardering voor het vakmanschap van de leraar die voor de klas staat. Hiermee willen we niet alleen iets doen aan het lerarentekort en de werkdruk op deze scholen, maar ook zorgen dat de beste docenten op de juiste plek komen. Daarmee verkleinen we de kansenongelijkheid in het Amsterdamse onderwijs.

Leraren ondersteunen met vakdocenten en onderwijsassistenten

Bij ziekte van leraren worden de kinderen normaliter verdeeld over klassen of zelfs naar huis gestuurd, omdat de opvangpools leeg raken. D66 Amsterdam wil dat meer vakdocenten beschikbaar zijn om alternatieve lessen te verzorgen. We bieden hen daarom een verkort traject aan tot bevoegd docent. Met vakdocenten voor cultuur, sport, natuur en techniek voor de klas, houden leraren meer tijd over voor het voorbereiden van lessen, nakijkwerk en het begeleiden van leerlingen. De leerlingen ontwikkelen daarbij hele nieuwe vaardigheden. Daarnaast zorgt de inzet van vakdocenten voor extra werkgelegenheid voor Amsterdammers die werkzaam zijn in bijvoorbeeld de cultuur- of sportsector.

Ook willen we dat er extra aandacht komt voor de onderwijsassistenten die een belangrijke rol hebben in het onderwijs. Voor hen wil D66 Amsterdam dan ook een volledige reiskostenvergoeding en moet het doorstromen naar het docentschap worden vereenvoudigd. Daarnaast willen wij dat er een pabo-stagevergoeding komt en dat pabo-studenten ingezet kunnen worden voor *high dosage tutoring*.

“Met vakdocenten voor de klas, houden leraren meer tijd over voor het voorbereiden van lessen, nakijkwerk en het begeleiden van leerlingen. De leerlingen ontwikkelen daarbij hele nieuwe vaardigheden.”

Betere samenwerking met jeugdzorg en extra jeugdwerkers op school

Veel docenten in Amsterdam voelen zich meer een maatschappelijk werker dan docent. Zeker op scholen uit wijken met veel kinderen met een lagere sociaaleconomische status hebben docenten, vaak onbedoeld, veel zorgtaken op zich genomen. Dit vraagt veel van docenten, die al nauwelijks aan hun kerntaken toekomen. D66 Amsterdam wil om die reden dat de zorgtaken worden uitbesteed aan zorgprofessionals, die kinderen met problemen op een structurele manier kunnen

helpen op school. Daarmee wil D66 Amsterdam dat de samenwerking tussen Ouder en Kindteam Amsterdam (OKT), de jeugdzorg en de scholen wordt versterkt en dat procedures en begeleidingstrajecten meer in elkaar gaan overlopen. Zorgkaarten op scholen en een Amsterdamse zorgcoördinator moeten hierbij meer helderheid bieden.

Woningen, reiskostenvergoeding en parkeerplekken voor leraren

Het lerarentekort is in Amsterdam door grootstedelijke factoren groter dan in de rest van het land. Docenten kunnen door het woningtekort en de hoge huizenprijzen amper een betaalbare huur- of koopwoning vinden. D66 Amsterdam was in de afgelopen coalitieperiode de partij die zich hard maakte voor het realiseren van meer sociale en middenhuur woningen voor docenten. Alleen wanneer er genoeg betaalbare woonopties zijn, behoudt Amsterdam de meest gedreven en talentvolle docenten voor de klas.

D66 Amsterdam wil zich daarom inzetten voor het uitbreiden van de woningvoorrang voor leraren. We kijken hoe we leraren voorrang kunnen geven bij de aankoop van een woning om zo het lerarentekort te verminderen. Tegelijkertijd wil D66 Amsterdam een betere reiskostenvergoeding voor docenten en onderwijsassistenten. Daarnaast moet er meer voorrang op parkeergelegenheden rondom scholen worden gerealiseerd, voor leraren voor wie het ov of de fiets geen optie is. Ook ontvangen Amsterdamse leraren al een toelage boven op hun salaris. Dit brede pakket aan maatregelen moet Amsterdamse scholen straks beter in staat stellen om aantrekkelijker te zijn voor leraren, zodat zij in onze stad kunnen wonen en werken.

Inclusief en veilig studeren

Inclusief en veilig studeren

Op alle onderwijsinstellingen van Amsterdam, inclusief mbo-stageplekken, moet er sprake zijn van een veilige omgeving waarin iedereen zich thuis voelt. Op mbo's, hogescholen en universiteiten is geen ruimte voor seksuele intimidatie en racisme of discriminatie. We gaan het gesprek aan om de inclusiviteit te verbeteren, vieren meertaligheid en feestdagen waar een meer diverse groep Amsterdammers zich thuis bij voelt. Daarbij hebben we nadrukkelijk aandacht voor eerstegeneratiestudenten en doorstromers.

Perspectief voor jongeren en studenten

Jongeren en studenten lijden in vergelijking met andere leeftijdsgroepen zwaar onder de coronacrisis: zij missen structuur en sociale contacten. Tijdens de schoolsluiting bestonden hun dagen vaak uit niet meer dan *eat, sleep, zoom, repeat*. Daarnaast liepen zij door de sluiting van onderwijsinstellingen achterstanden op.

D66 Amsterdam stelde een 10-puntenplan op om jongeren en studenten meer perspectief te bieden in coronatijd. Hierin was onder meer aandacht voor onderwijsondersteuning, sport, psychologische ondersteuning, een jongerentelefoon en extra studieplekken in de stad. Inmiddels zijn veel van deze punten uitgevoerd, maar we blijven werken aan het bieden van perspectief voor jongeren en studenten in coronatijd.

Extra sociaalpsychologische hulp voor studenten

Studenten hebben het in de afgelopen jaren steeds moeilijker gekregen. De invoering van het leenstelsel, kamernood en steeds strenger wordende toelatingseisen hebben ervoor gezorgd dat steeds meer studenten kampen met stress- en burn-outklachten. De coronacrisis heeft daarbovenop het leven van veel studenten nog lastiger gemaakt.

“D66 Amsterdam wil opkomen voor de geestelijke gezondheid van studenten door in samenwerking met onderwijsinstellingen in te zetten op extra studentenpsychologen en coaching.”

Het afgelopen jaar is door de D66-wethouder Thrive gelanceerd, een sociale beweging voor een mentaal gezond Amsterdam. Een van de drie focusgroepen daarbinnen zijn jongeren tot 28 jaar. Zij kunnen onder meer terecht bij UpTalk, waar zij dagelijks chatten, appen of bellen met professionele coaches.

Studenten-buddy's in coronatijd

Als je komt studeren in Amsterdam en je bent nieuw, is dat altijd spannend. Nog spannender wordt het als je begint met een studie in Amsterdam tijdens de coronapandemie. Je volgt je studie

thuis, achter je laptop en ontmoet geen mede studenten. Ruim driekwart van de studenten voelt zich eenzaam, waarvan een kwart een sterke mate van eenzaamheid voelt. Een groot percentage (80%) geeft aan dat de coronacrisis een belangrijke bron is van de eenzaamheid. Naast UpTalk, zou het ook goed zijn om met andere studenten in contact te komen, met een buddy-systeem. D66 Amsterdam wil dat je op basis van wat je studeert, waar je woont en wat je hobby's zijn, wordt gekoppeld aan een medestudent in Amsterdam. Zodat je samen de stad kan ontdekken of bij elkaar thuis kan afspreken op een laagdrempelige manier.

Actieplan tegengaan stagediscriminatie

Stagediscriminatie is ook in een economisch en cultureel diverse stad als Amsterdam nog steeds een hardnekkig probleem. Er zijn in de loop der jaren heel wat onderzoeken uitgevoerd die keer op keer aantonen dat nog heel veel bedrijven en instellingen discrimineren op basis van iemands afkomst. Mbo-studenten met een niet-westerse achtergrond zijn vaker langer bezig met het zoeken van een stage en in uitzonderlijke gevallen leidt dit tot studievertraging. Dit heeft niet alleen financiële maar ook emotionele gevolgen voor de student. De eigenwaarde van de student wordt op dit soort momenten zeer op de proef gesteld en het kan studenten op carrièregebied sterk demotiveren.

We intensiveren de samenwerking tussen het mbo en het bedrijfsleven, inclusief het mkb, om (snuffel)stages en een buddy-systeem op te zetten, zodat iedereen de kans krijgt om zijn leefwereld en netwerk uit te breiden. D66 Amsterdam wil dat de gemeente samen met de mbo-instellingen een actieplan opstelt voor het tegengaan van stagediscriminatie. Hierin zal onder meer worden opgenomen dat bedrijven die discrimineren op een zwarte lijst komen te staan. Ook willen we proberen gaan doen met anoniem solliciteren, werkplekbezoeken stimuleren en aanjagen dat de mbo-instellingen studenten zoveel mogelijk begeleiden in de zoektocht naar een stageplek.

Veilig studieklimaat

D66 Amsterdam wil dat hogescholen en universiteiten zich inspannen voor de veiligheid en het welzijn van studenten. De recente berichtgeving laat goed zien waarom: volgens recent onderzoek heeft één op de tien vrouwelijke studenten tijdens de studententijd seks gehad tegen haar wil. Deze vorm van verkrachting wordt lang niet altijd gemeld. D66 Amsterdam wil dat hogescholen en universiteiten een klimaat creëren waarin studenten zich veilig voelen om naar een studieadviseur of vertrouwenspersoon te gaan.

“D66 Amsterdam wil dat de gemeente samen met de mbo-instellingen een actieplan opstelt voor het tegengaan van stagediscriminatie.”

Daarnaast moet er meer aandacht zijn voor de veiligheid van studenten op onderwijsinstellingen zelf en het tegengaan van grensoverschrijdend gedrag binnen machtsverhoudingen. We strijden

tegen discriminatie in het onderwijs en zetten ons in voor betere representatie. We willen dat alle onderwijsinstellingen actief beleid voeren op het gebied van: het tegengaan van discriminatie, voorlichting over wederzijdse instemming bij seks, duidelijke informatie over beschikbare vertrouwenspersonen, het opstellen van gedegen protocollen en hierover duidelijk en regelmatig communiceren.

Divers en inclusief onderwijs

We strijden tegen discriminatie in het onderwijs en zetten ons er actief voor in dat alle jonge Amsterdammers zich kunnen herkennen in hun docenten. Daarom wil D66 Amsterdam dat meer mensen met een diverse culturele achtergrond voor het docentschap kiezen. Juist in een stad waar de helft van alle leerlingen een migratieachtergrond heeft is een divers personeelsbestand van belang. Leerlingen met een migratieachtergrond missen in de huidige maatschappij te vaak een rolmodel. Het is essentieel dat juist zij zich begrepen voelen door hun leerkrachten, en dat die begrijpen tegen wat voor soort problemen hun leerlingen aanlopen

We gaan het gesprek aan met gemeenschappen om te kijken hoe onderwijsinstellingen en het lerarenbestand inclusiever kunnen worden. Daarbij kunnen onderwijsinstellingen zich laten inspireren door rolmodellenprogramma's, zoals die van de politie. Wij stimuleren dat niet alleen Sinterklaas en Kerst op scholen worden gevierd, maar ook bijvoorbeeld Keti Koti en het Suikerfeest. Wij vieren meertaligheid en diversiteit bijvoorbeeld door kennisuitwisseling tussen docenten te verbeteren. We vinden het van belang dat in de les en de bibliotheek meer boeken in andere talen en van vrouwelijke en niet- Westerse schrijvers worden aangeboden.

“Voor studenten is het nog altijd lastig om woonruimte te vinden in Amsterdam. D66 heeft zich ervoor ingezet dat studenten in onze stad terecht kunnen door meer (tijdelijke) studentenwoningen te bouwen.”

Stel paal en perk aan toelatingscriteria en selectieprocedures

Met name studenten die als eerste van hun gezin gaan studeren en studenten met een biculturele achtergrond hebben het moeilijk door strenge selectieprocedures heen te komen. Dit kan komen door een gebrek aan financiële middelen voor stages, buitenland ervaringen of andere extracurriculaire activiteiten, of doordat ze geen kennis hadden van het belang van dit soort nevenactiviteiten. Daarom wil D66 landelijk dat vervolgopleidingen alleen mogen selecteren als er te veel aanmeldingen zijn. D66 Amsterdam wil verder in goed overleg met de hogescholen en universiteiten onderzoeken hoe selectie aan de poort kan worden beperkt.

Aandacht voor eerstegeneratiestudenten

Voor studenten van wie de ouders niet hebben gestudeerd is de overgang naar de universiteit spannend. Daarom willen we dat onderwijsinstellingen hen begeleiden met een speciaal programma ter voorbereiding op de studieperiode, zoals bijvoorbeeld de Vrije Universiteit Amsterdam dat organiseert. Op deze manier kunnen studenten kennismaken met de onderwijsinstelling, het gebouw en hun medestudenten, zodat zij vol vertrouwen aan hun opleiding kunnen beginnen.

Meer studentenwoningen

Voor studenten is het nog altijd lastig om woonruimte te vinden in Amsterdam. D66 heeft zich ervoor ingezet dat studenten in onze stad terecht kunnen door meer (tijdelijke) studentenwoningen te bouwen. Dat kan ook in leegstaande kantoorpanden, zoals bij Sloterdijk. Om studentenwoningen betaalbaar te houden zet D66 in op huizen met gedeelde voorzieningen. Zo kunnen de huren laag blijven en kunnen studenten makkelijk een woning delen. Dit kan ook buiten de ring zijn: in deze stadsdelen zijn meer betaalbare studentenwoningen te realiseren en kunnen studenten ook de sociale structuur versterken. Daarom vindt D66 het belangrijk dat ook daar genoeg voorzieningen zijn om te sporten en elkaar te ontmoeten. Daarnaast moet er gezorgd worden voor goede OV-verbindingen en verlichte fietspaden.

Begeleid internationale studenten

Internationale studenten versterken de kenniseconomie. Het is van belang dat zij zich thuis voelen in de stad en een netwerk kunnen opbouwen onder goede begeleiding van onderwijsinstellingen en (internationale) studentenorganisaties. Daarnaast moeten internationale studenten geholpen worden een woning te vinden. Onderwijsinstellingen stellen samen met de gemeente een benodigd aantal beschikbare studentenkamers en -woningen voor internationale studenten vast. Het is niet de bedoeling dat onderwijsinstellingen internationaal promoten als ze geen huisvesting kunnen garanderen. De instellingen hebben ook een plicht om internationale studenten gratis te helpen bij het vinden van een studentenkamer.

Veiligheid voorop bij studentencomplexen

Veiligheid rondom studentencomplexen, zoals de Spinozacampus in Zuidoost, vindt D66 van essentieel belang. De veiligheidsvoorzieningen in de complexen zelf moeten op orde zijn, maar er moeten ook voldoende faciliteiten rondom een campus zijn. Hoe meer faciliteiten, hoe levendiger een campus overdag en 's avonds is. Daarmee wordt het gevoel van veiligheid vergroot en wordt het minder aantrekkelijk voor inbrekers.

Op aandringen van D66 Amsterdam heeft het stadsbestuur de veiligheid op studentencomplexen onderzocht en maatregelen genomen om de veiligheid te verbeteren. Bijvoorbeeld door meer straatverlichting, campagnes om studenten bewust te maken van inbraakrisico's en op sommige plekken het ophangen van camera's.

Onderwijsniveau
op orde

Onderwijsniveau op orde

Nederlandse leerlingen scoren steeds slechter op internationale onderwijs ranglijsten. Dit komt voor een deel door de lesmethoden die momenteel in het onderwijs worden gebruikt. Het wiskundeonderwijs is te talig en de lessen Nederlands zijn te veel gericht op 'begrijpend lezen'. Ook het leesplezier vermindert. Daarom zetten we ons in voor goed reken- en taalonderwijs in Amsterdam en bieden we ruimte om te experimenteren met nieuwe lesmethoden en -technieken. Lezen wordt leuk voor elke Amsterdammer. We gaan de laaggeletterdheid tegen onder 150.000 Amsterdammers, met een oververtegenwoordiging in Noord, Nieuw-West en Zuidoost. Naast onderwijsinstellingen hebben de bibliotheken hierin ook een centrale rol.

Reken- en taaloffensief

Dat Nederlandse leerlingen slechter scoren op onder meer de PISA-ranglijst komt voor een deel door de lesmethoden die er worden gebruikt. Zo wordt wiskunde voor sommige leerlingen te talig onderwezen. Nederlandse leerlingen halen van alle Europese landen het minste plezier uit lezen. Volgens veel onderzoeken komt dit doordat 'begrijpend lezen' in de afgelopen jaren steeds belangrijker is geworden. Om die reden pleit D66 Amsterdam ervoor om in onze stad verder te experimenteren met nieuwe lesmethoden en -technieken.

Daarom moet er een reken- en taalbeurs komen voor leraren. Zij krijgen de mogelijkheid minder uren voor de klas staan en in die tijd (wetenschappelijk) onderzoek te doen naar beter reken- en taalonderwijs voor Amsterdam, in samenwerking met lerarenopleidingen, hogescholen en universiteiten. We zetten ons in voor het belang van taal, zoals Nederlands, maar ook andere moedertalen. We organiseren ook voorleesdagen voor niet-Nederlandstalige ouders en hun kinderen.

Meer studieplekken in de stad

De pandemie heeft de slechte leeromgeving bij veel Amsterdamse kinderen thuis extra benadrukt. Veel Amsterdamse kinderen hebben thuis geen rustige studieplek en moeten een computer delen met broertjes en zusjes. **D66 Amsterdam zet zich ervoor in dat meer openbare bibliotheken en andere plekken gaan functioneren als studiezalen waar leesprofessionals en zorgprofessionals leerlingen kunnen ondersteunen.**

“Afgelopen jaar riep D66 Amsterdam al op tot het realiseren van meer studieplekken in de stad, waarin creatief moet worden gekeken naar beschikbare ruimtes als leegstaande kantoren en ander gemeentelijk vastgoed.”

Aanpak laaggeletterdheid

Ondanks onze kenniseconomie zijn er in Amsterdam nog altijd meer dan 150.000 laaggeletterden. Laaggeletterden ervaren grote moeite op de arbeidsmarkt en hebben dan ook bovengemiddeld vaak last van langdurige werkloosheid. Ook het regelen van gemeente- of bankzaken is voor deze groep mensen een intense klus. D66 Amsterdam wil extra inzetten op de bestrijding van laaggeletterdheid. Dit door middel van het verstevigen van Het Taalakkoord en het aanbieden van taallessen en -cursussen in de buurten met de meeste laaggeletterden. Ook zetten we in op nauwe samenwerking met informele zorgorganisaties die hier diepgeworteld zijn om de doelgroep het beste te bereiken.

“D66 Amsterdam wil extra inzetten op de bestrijding van laaggeletterdheid.”

Onderzoek en R&D

Op landelijk niveau wil D66 dat we de race om het schaarse onderzoeksgeld stoppen en weer investeren in een bloeiende wetenschap. Met een vaste, hogere bijdrage én voldoende financiering voor hoogwaardig onderwijs. De docent speelt hierin een cruciale rol. Die krijgt dan ook voldoende ruimte voor begeleiding van studenten en voor eigen ontwikkeling, in onderzoek of in een ander carrièrepad binnen de universiteit. Met meer vertrouwen in de leraar, hoge kwaliteit van onderwijs en de beste kansen voor individuele ontwikkeling, komt het onderwijs weer op de plaats waar het hoort te staan: op een voetstuk in de samenleving. D66 Amsterdam wil verder inzetten op betere samenwerking tussen de verschillende universiteiten en hogescholen op onderzoeksgebied. Daarnaast moeten de instellingen en het bedrijfsleven intensiever gaan samenwerken.

Het belang van
het mbo

Het belang van het mbo

Amsterdam loopt voorop met haar mbo-agenda. Daar is D66 Amsterdam trots op. De komende vier jaar moet de agenda nog sterker verankerd worden in de stad. D66 Amsterdam wil ervoor zorgen dat mbo-instellingen leerlingen in bredere zin voorbereiden op de arbeidsmarkt en samenleving. Ook moeten alle leerlingen een passende stageplek kunnen vinden. Daarnaast wil D66 Amsterdam dat er goede aansluiting is tussen het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen om personeelstekorten tegen te gaan, zeker ook om onze duurzame ambities met de energietransitie te realiseren.

Mbo-Agenda

Amsterdam loopt voorop met haar mbo-agenda. Daar is D66 Amsterdam trots op. Met de mbo-Agenda zette D66 Amsterdam in het college, samen met de Amsterdamse instellingen, in op aantrekkelijk, vernieuwend en toekomstgericht middelbaar beroepsonderwijs. Onderwijs waarin alle mbo-studenten een optimale schoolloopbaan doorlopen en hun talenten ontwikkelen.

Mbo is in studentenaantallen nog altijd de meest gevolgde vervolgopleiding van Nederland. Bij het mbo ligt op dit moment nog te veel de focus op de verbinding van het onderwijs met de arbeidsmarkt. Natuurlijk is een goede afstemming tussen de vraag vanuit de arbeidsmarkt en de opleidingen die op het mbo worden gevolgd noodzakelijk, maar het mbo is zoveel meer dan enkel een voorbereiding op de arbeidsmarkt. D66 Amsterdam wil dat er op mbo's meer aandacht komt voor zaken als bijvoorbeeld cultuur en sport. Zo worden de studenten niet alleen voorbereid voor een beroep, maar ook opgeleid als volwaardige burgers die in een snel veranderende maatschappij goed kunnen meedraaien.

Minder grote afhankelijkheid mbo en bedrijfsleven

We intensiveren de samenwerking tussen het mbo en het bedrijfsleven, inclusief het mkb, om (snuffel)stages, bezoeken en een buddy-systeem op te zetten, zodat iedereen de kans krijgt om zijn leefwereld en netwerk uit te breiden. De pandemie liet goed zien hoe afhankelijk het mbo is van het bedrijfsleven. Door de pandemie sloten veel bedrijven hun deuren en liepen veel mbo-studenten studievertraging op omdat zij geen stageplek konden vinden.

Daarom wil D66 Amsterdam mbo-colleges stimuleren om zelf meer stageplekken te creëren. Het komt nog te vaak voor dat mbo-instellingen voor veel grote bedragen diensten inkopen die makkelijk door de eigen organisatie kunnen worden gefaciliteerd. Denk aan beveiligingsdiensten, de catering, administratie en nog vele andere diensten. De mbo-instellingen kunnen hun 30.000 studenten via het aanbieden van stageplekken beter inzetten en tegelijkertijd op de inkoop van diensten besparen.

D66 Amsterdam heeft vanuit het college in de afgelopen periode al meer stages, leerwerkplekken en traineeships voor mbo-studenten gecreëerd bij de gemeente zelf. De Gemeente Amsterdam is één van de grootste werkgevers van de stad en heeft om die reden een voorbeeldfunctie. Daarnaast is er ook een norm gesteld voor het aantal plekken, en krijgen mbo'ers voor stages dezelfde vergoeding als studenten op het hbo of universiteit.

Mbo midden in de samenleving

Mbo-instellingen moeten meer zijn dan enkel een voorbereiding op de arbeidsmarkt. Mbo's kunnen en moeten meer gaan betekenen voor de samenleving. Mbo's kunnen een centrale functie vervullen in de buurt. Bijvoorbeeld op het gebied van jongerenbegeleiding, het vervullen van zorgtaken in de wijk, het bieden van studieplekken of het faciliteren van werkruimtes voor zzp'ers. Het MBO College in Zuidoost laat al goed zien hoe het moet. D66 Amsterdam wil andere mbo-instellingen helpen hier een voorbeeld aan te nemen.

Versterk de positie van mbo-studenten

D66 Amsterdam wil de positie van de mbo-student verder versterken. Het onderscheid tussen mbo en hbo/wo leidt tot discriminatie van mbo-studenten en past niet meer in deze tijd. We promoten en waarderen het mbo-onderwijs als hét beroepsonderwijs en laten de termen hoger en lager onderwijs los. D66 Amsterdam wil zich inzetten voor verdere gelijke kansen op studenten-huisvesting, gelijke aanspraak op studentenkortingen en -voordelen, gelijke toegang tot sport en cultuur en gelijke stagevergoedingen voor mbo- en hbo-studenten in de publieke sector.

Meer studieplekken in samenwerking met de OBA

Niet alleen leerlingen uit het voortgezet onderwijs, ook studenten aan de vervolgopleidingen missen thuis te vaak een rustige studieomgeving. Amsterdammers wonen landelijk gezien het allerkleinst en goede openbare studievoorzieningen zijn daarom een absolute must voor veel leerlingen en studenten.

“D66 Amsterdam wil een grootstedelijk circulair isolatieprogramma met onder andere onderwijsinstellingen. Dit moet studenten stimuleren voor een technisch beroep te kiezen dat bijdraagt aan de verduurzaming van onze stad.”

Mbo-studenten opleiden voor de energietransitie

De energietransitie stelt Amsterdam voor een enorme opgave. In 2030 moet circa 80% van alle elektriciteit die door de huishoudens wordt gebruikt duurzaam worden opgewekt. Het grootste knelpunt voor het behalen van dit doel is het gebrek aan vakmensen. Daarom komt er een grootstedelijk circulair isolatieprogramma met onder andere onderwijsinstellingen. Dit moet studenten stimuleren voor een technisch beroep te kiezen dat bijdraagt aan de verduurzaming

van onze stad. Daarnaast moeten mbo-instellingen nog meer de samenwerking opzoeken met duurzame bedrijven en hen actief benaderen voor het creëren van voldoende stageplekken.

Naar een hbo/wo-agenda

Gezien het succes van de mbo-agenda, wil D66 Amsterdam ook een agenda voor het Amsterdamse hbo en wo opstellen. In Amsterdam studeren meer dan 100.000 studenten op 24 hogescholen 7 universiteiten en de stad biedt een rijk en divers studentenleven. Hbo en wo net als het mbo een wezenlijk onderdeel van de stad. Met de agenda willen we het hbo en wo stimuleren om meer onderzoek te doen in de stad en de kennis en innovaties van studenten in te zetten voor Amsterdammers. Voorbeelden hiervan zijn een sociaal project van VU-studenten om hun kennis in te zetten voor de Voedselbank en de Hogeschool van Amsterdam die met stadslabs werkt aan innovatieve lokale oplossingen.

De noodzaak tot een gezamenlijke agenda is des te groter nu de coronacrisis grote gevolgen heeft voor studenten. Daarbij kent Amsterdam als grootste studentenstad van Nederland specifieke uitdagingen. De hbo/wo-agenda moet tot stand komen door samenwerking van het stadsbestuur met onderwijsinstellingen en studentenverenigingen en -organisaties. De agenda kan daarbij ingaan op de gezamenlijke opgaven voor studenten in het hbo en wo, zoals studentenwoningen, studieplekken, inclusief onderwijs, overgangen tussen mbo en hbo en een veilig studie- en leerklimaat.

Ruimte voor
vrijheid en
samenwerking

Ruimte voor vrijheid en samenwerking

Wat D66 Amsterdam betreft verdienen alle leraren, schoolleiders en schoolbestuurders de vrijheid om hun school en vak in te richten zoals zij dat willen. We voorkomen dat iedereen het wiel opnieuw uitvindt en elkaar beconcurrereert. Daarom stimuleren wij samenwerking.

Samenwerking tussen scholen bevorderen

Door betere samenwerking tussen scholen met verschillende onderwijsniveaus, zorgen we voor soepele overgangen voor leerlingen. Het is van belang dat scholen samenwerken om de kwaliteit van scholen te bevorderen en het aantal kleine scholen te verminderen. Daarnaast willen we dat scholen samenwerken zodat meer leerlingen bij de loting en matching op een voorkeurschool terecht kunnen. Bijvoorbeeld door het uitbreiden van (klassen op) scholen waar veel vraag naar is en de uitwisseling van kennis en docenten zodat we overal in de stad het beste onderwijs bieden.

Ruimte voor uitwisseling tussen leraren

D66 Amsterdam wil uitwisseling stimuleren tussen leraren in het primair en voortgezet onderwijs, om de kwaliteit van het Amsterdamse onderwijs te verbeteren. In de afgelopen periode is daarop ingezet met de teambeurs als een stimulans voor teams om hun vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische kennis en bekwaamheid te vergroten.

Daarnaast stimuleren we dat lerarenteams van verschillende scholen van elkaar leren, door bijvoorbeeld het Stadslab. De komende periode willen we verder inzetten op een platform waar leerkrachten meer van elkaars werk kunnen profiteren, bijvoorbeeld op het gebied van burgerschapsonderwijs.

“De gemeente moet de regie nemen om samenwerking tussen scholen te bevorderen en de concurrentiestrijd te voorkomen.”

Vrijheid in het gebruik van schoolgebouwen

We willen meer ruimte bieden aan scholen om schoolgebouwen te gebruiken op een manier die past bij het onderwijsconcept. Nieuwe onderwijsvormen vragen vaak om een ander gebruik van de ruimte, en een andere indeling of grootte van lokalen. De Gemeente Amsterdam is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de huisvesting van scholen. Daarbij moet meer aandacht zijn voor investeringen in innovatie en de flexibele inzet van schoolgebouwen, wanneer dat bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs.

Onderwijsagenda 2022-2026